

Katalog Praw Przedsiębiorców

Inspekcja Ochrony Środowiska

ZESZYT 1.

Opracowanie: Kancelaria Prawna R. Comi, E.I. Chetkowska-Kamionka

O KANCELARII

Kancelaria R. Comi, E. I. Chełkowska-Kamionka Sp. J. jest prężnie rozwijającą się spółką prawniczą. Nasi wspólnicy mogą poszczycić się wieloletnim doświadczeniem zawodowym, każdy jest specjalistą w swojej dziedzinie. Wspierani przez zespół młodych prawników i aplikantów radcowskich łączą tradycję z innowacyjnością tak, aby sprostać wyzwaniom stawianym przez nowoczesny rynek usług prawniczych oraz zmieniające się potrzeby Klientów.

SPECJALIZACJA

<p>I. PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA</p> <p>Oferta adresowana do przedsiębiorców i samorządów lokalnych korzystających ze środowiska poprzez: pobór wody, zrzut ścieków, składowanie odpadów, wydalanie gazów spalinowych z kominów wszelkich ciepłowni, inwestycje wymagające sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko, ekspertyzy dotyczące zgodności projektu inwestycyjnego z Ramową Dyrektywą Wodną, optymalizację posiadanych zezwoleń na korzystanie ze środowiska.</p> <p>Każdy podmiot prawa korzystający ze środowiska w sposób wyżej wskazany powinien, zgodnie z obowiązującym prawem, posiadać uzyskane w drodze postępowania administracyjnego stosowne pozwolenia (decyzję administracyjną). Kancelaria może służyć pomocą na etapie budowy wniosku o wydanie właściwej decyzji administracyjnej oraz, w razie potrzeby, na etapie postępowania administracyjnego, włącznie z postępowaniem przed sądami administracyjnymi.</p> <p>II. PRAWO ŻYWNOSCIOWE</p> <p>Obsługa prawna przedsiębiorstw zajmujących się produkcją lub dystrybucją żywności, opiniowanie poprawności oznakowania produktów spożywczych (zgodnie z przepisami polskiego prawa oraz prawa Unii Europejskiej), prowadzenie spraw sądowych, sporządzanie odwołań od decyzji organów kontrolnych i skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego oraz prowadzenie spraw przed Naczelnym Sądem Administracyjnym.</p>	<p>III. OBSŁUGA PRAWNA PRZEDSIĘBIORCÓW</p> <p>IV. PRAWO PRACY</p> <p>V. PRAWO ADMINISTRACYJNE</p> <p>VI. PRAWO AUTORSKIE</p> <p>VII. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI</p> <p>VII. PRAWO MIESZKANIOWE</p>
---	---

Naszych klientów zapraszamy do biura znajdującego się przy:

**Al. Lotników 1
00-976 Warszawa**

**i.kamionka@kancelaria-ckw.pl
kancelaria@romancomi.pl**

**tel. 22 115 00 84
tel. 22 115 91 65
tel/fax. 828 18 32**

Rozwój przemysłu i jego rosnący wpływ na środowisko naturalne powodują, że zarówno poszczególne państwa, jak i społeczność międzynarodowa coraz silniej kierują swą uwagę na kwestię ochrony środowiska. Z tego względu ustawodawstwa krajowe i międzynarodowe tworzą coraz bardziej rygorystyczne normy związane z korzystaniem ze środowiska. Nic więc dziwnego, że coraz powszechniejsze stają się różnego rodzaju kontrole, mające na celu egzekucję przestrzegania tych przepisów.

KONTROLE PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA

Wszystkie przedsiębiorstwa produkcyjne korzystają ze środowiska i z tego względu mogą być kontrolowane przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

Może się zdarzyć, że kontrola będzie prowadzona wspólnie przez więcej niż jedną inspekcję, np. Inspekcję Ochrony Środowiska i Inspekcję Sanitarną. Takie działanie organów kontrolujących nie będzie stanowiło naruszenia prawa, mimo że ustawa o swobodzie działalności gospodarczej co do zasady zabrania prowadzenia równocześnie więcej niż jednej takiej kontroli.

Oznacza to, że w niektórych sytuacjach przedsiębiorca nie może skutecznie oprotestować prowadzenia w jego przedsiębiorstwie kontroli przez więcej niż jedną Inspekcję. Natomiast w innych przypadkach oprotestowanie przeprowadzania w jednym czasie kilku kontroli jest prawem przedsiębiorcy, które Inspekcja zmuszona będzie respektować.

ZAKRES KONTROLI

Inspekcja Ochrony Środowiska może przeprowadzać kontrole m. in. w zakresie:

– przestrzegania przepisów o ochronie środowiska,

- przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska oraz przestrzegania częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów wielkości emisji i jej wpływu na stan środowiska (mowa o decyzjach dotyczących poboru wody, zrzutu ścieków, składowania odpadów, wydalania gazów spalinowych z kominów wszelkich ciepłowni),
- przestrzegania przepisów dotyczących zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw oraz w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej,
- eksploatacji instalacji i urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- przestrzegania przepisów o gospodarce opakowaniami oraz odpadami opakowaniowymi,
- przestrzegania przepisów o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej,
- postępowania z substancjami zubożającymi warstwę ozonową, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz z produktami, urządzeniami i instalacjami zawierającymi te substancje,
- przestrzegania przepisów i uzyskanych na ich podstawie zezwoleń, z wyłączeniem kontroli laboratoryjnej, w zakresie postępowania z organizmami genetycznie modyfikowanymi.

Należy zaznaczyć, że zakres kontroli dla każdego przypadku jest indywidualnie i szczegółowo określany w upoważnieniu inspektora do przeprowadzenia kontroli.

PROCEDURA KONTROLI

Przedsiębiorca powinien zostać powiadomiony o planowanej kontroli. Kontrolę wszczyna się nie wcześniej niż po upływie 7 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli. Zanim inspektor przystąpi do kontroli, przedsiębiorca ma prawo żądać od niego okazania legitymacji służbowej oraz upoważnienia do przeprowadzenia kontroli.

Warto wiedzieć, że inspektor powinien oprócz legitymacji służbowej posiadać następujące dokumenty (w zależności od podmiotu kontrolowanego oraz od czynności kontrolnych):

- stałe upoważnienie do wykonywania kontroli,
- odrębne upoważnienie w przypadku kontroli przedsiębiorcy, wymagane ustawą o swobodzie działalności gospodarczej spełniające wymagania tej ustawy,
- upoważnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego,
- poświadczenie bezpieczeństwa, w rozumieniu ustawy o ochronie informacji niejawnych, w przypadku dostępu do informacji niejawnych,
- pracowniczą książeczkę zdrowia do celów sanitarno-epidemiologicznych, w przypadku kontroli zakładu wytwarzającego środki żywności,
- dokumenty potwierdzające wymaganą legalizację albo uwierzytelnianie sprzętu pomiarowego, który ma być wykorzystany do poboru próbek, pomiarów lub badań w trakcie kontroli,
- w szczególnych przypadkach inspektor powinien posiadać również upoważnienie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska do wydania w trakcie kontroli decyzji w przedmiocie wstrzymania działalności zakładu lub oddania do użytkowania obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji.

W przypadku braku odpowiednich dokumentów, np. gdyby sprzęt pomiarowy nie posiadał odpowiedniej legalizacji, przedsiębiorca ma możliwość podważenia wyników kontroli lub zaskarżenia czynności podjętych przez inspektora.

Pamiętać należy, aby uważnie czytać dokumenty otrzymywane od kontrolującego. Musi się w nich znajdować pouczenie o przysługujących przedsiębiorcy prawach. Pouczenie takie zazwyczaj jest napisane drobnym drukiem i często znajduje się na odwrocie pisma. Z tego względu często jest pomijane przez przedsiębiorców, a nie powinno, bo zawsze warto wiedzieć, jakie prawa nam przysługują i w jakim trybie, do jakiego organu i od jakich czynności możemy się odwołać.

Poniżej opisane zostały elementy kontroli i procedury kontrolnej, na które należy zwrócić szczególną uwagę, gdyż od nich zależy prawidłowość przeprowadzanej kontroli.

- 1) Jeżeli upłynęło 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli, kontrola może być przeprowadzona jedynie w razie ponownego zawiadomienia.
- 2) Przedsiębiorca ma prawo i obowiązek uczestniczyć przy czynnościach kontrolnych. Inspektor nie ma prawa wykonywać żadnej czynności kontrolnej bez obecności kontrolowanego lub osoby przez niego wskazanej.
- 3) Inspektor ma obowiązek omówić zakres kontroli, który w przypadku przedsiębiorcy nie może wykraczać poza zakres podany w upoważnieniu.
- 4) Przedsiębiorca powinien zostać poinformowany o przewidywanym czasie trwania kontroli, który nie może być dłuższy od określonego ustawą o swobodzie działalności gospodarczej.
- 5) Czas trwania wszystkich kontroli organu kontroli u przedsiębiorcy w jednym roku kalendarzowym nie może przekraczać:

– w odniesieniu do mikroprzedsiębiorców – 12 dni roboczych,

- w odniesieniu do małych przedsiębiorców – 18 dni roboczych,
- w odniesieniu do średnich przedsiębiorców – 24 dni roboczych,
- w odniesieniu do pozostałych przedsiębiorców – 48 dni roboczych.

6) Kontrola powinna być przeprowadzona w sposób jak najbardziej sprawny i jak najmniej zakłócający organizację pracy w zakładzie przedsiębiorcy.

Od powyższych zasad istnieją jednak wyjątki.

Kontrolę można podjąć bez zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli, bez udziału przedsiębiorcy lub osoby upoważnionej, lub równoległe do odbywającej się innej kontroli, gdy:

- przeprowadzenie kontroli jest niezbędne dla prowadzonego przeciwko przedsiębiorcy śledztwa lub dochodzenia,
- odrębne przepisy przewidują możliwość prowadzenia kontroli w toku prowadzonego postępowania dotyczącego przedsiębiorcy,
- przeprowadzenie kontroli jest uzasadnione zagrożeniem życia, zdrowia lub środowiska.

Czas trwania kontroli nie jest wliczany do łącznego czasu kontroli u przedsiębiorcy w roku kalendarzowym, określonego w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, gdy:

- przeprowadzenie kontroli jest niezbędne dla przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia,
- kontrola ma na celu sprawdzenie realizacji obowiązków wynikających z poprzedniej kontroli, w wyniku której stwierdzono rażąco naruszenia wymagań ochrony środowiska (wówczas, zgodnie z art. 83 ust. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, dopuszcza się możliwość

przeprowadzenia powtórnej, nieobjętej limitem czasu, kontroli w tym samym roku kalendarzowym w zakresie uprzednio objętym kontrolą, przy czym czas jej trwania nie może przekraczać 7 dni),

– kontrola jest wykonywana w związku z uprawdopodobnionym domniemaniem naruszenia wymagań ochrony środowiska w stopniu mogącym powodować zagrożenie życia, zdrowia lub środowiska,

– kontrola przedsiębiorcy jest wykonywana w toku prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska postępowania administracyjnego poprzedzającego wydanie decyzji, postanowienia lub zaświadczenia.

UPRAWNIENIA INSPEKTORA

W postępowaniu kontrolnym upoważnieni inspektorzy dysponują szeregiem uprawnień mogących w najdalej idących skutkach poważnie ingerować w pracę zakładu. Jeśli inspektor działa w ramach upoważnienia, przedsiębiorca nie może skutecznie sprzeciwić się takim działaniom.

Upoważniony do kontroli inspektor jest przede wszystkim uprawniony do poruszania się (w tym do wstępu z niezbędnym sprzętem) po terenie nieruchomości, obiektu lub ich części bez potrzeby uzyskiwania przepustki. Co więcej inspektor taki nie podlega rewizji osobistej przewidzianej w regulaminie wewnętrznym kontrolowanej jednostki. W pełnym zakresie podlega on natomiast przepisom BHP obowiązującym w tej jednostce.

Uprawnienia inspektora do swobodnego poruszania się po przedsiębiorstwie dają możliwość wieloaspektowego zbadania prawidłowości korzystania kontrolowanego przedsiębiorstwa ze środowiska. Inspektor ma możliwość oceny zarówno sposobów eksploatacji instalacji i urządzeń, jak i stosowanych technologii oraz rozwiązań technicznych. Inspektor może oceniać sposób wykonywania pomiarów emisji, ilości odprowadzanych ścieków, pobranej wody, a nawet samodzielnie pobierać

próbki i przeprowadzać niezbędne badania. Na żądanie inspektora przeprowadzającego kontrolę należy udzielić mu informacji, poddać się przestuchaniu, a nawet wstrzymać ruch instalacji i urządzeń lub powstrzymać się od wykonywania innych czynności.

Warto jednak wiedzieć, w jakich okolicznościach i w jakim zakresie inspektor może dokonywać powyższych czynności, a kiedy czynności takie są niecelowe dla prawidłowego przeprowadzenia kontroli i zmierzają wyłącznie do pokrzywdzenia przedsiębiorstwa wskutek na przykład wstrzymania ruchu urządzeń. Wiedza taka jest tym cenniejsza, że nieoprotestowanie nieprawidłowo dokonanych czynności kontrolnych może mieć brzemiennie skutki dla kontrolowanego przedsiębiorstwa.

Dalekie w skutkach dla przedsiębiorstwa może być także nałożenie przez inspektora Inspekcji Ochrony Środowiska grzywny w drodze mandatu karnego. Grzywnę taką można nałożyć za wykroczenia takie jak:

- korzystanie z wody bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego albo z przekroczeniem warunków w nim określonych,
- nieprawidłowe przekazywanie do odzysku lub unieszkodliwienia niesegregowanych odpadów komunalnych albo pozostałości z sortowania odpadów komunalnych,
- przekroczenie dopuszczalnej maksymalnej sumy zawartości ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciowartościowego w opakowaniu przy produkowaniu, importowaniu, wprowadzaniu do obrotu opakowań lub produktów w opakowaniach,
- nieprowadzenie selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych po produktach w opakowaniach, które znajdują się w ofercie handlowej jednostki handlu detalicznego o powierzchni handlowej powyżej 2.000 m².

Jak wynika chociażby z powyższego przykładowego wyliczenia wykroczeń, za które Inspektor Ochrony Środowiska może nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego, wykroczenia te są bardzo zróżnicowane i charakterystyczne dla konkretnych działalności. Zatem każdego przedsiębiorcę w tym zakresie należy traktować indywidualnie przy prewencyjnym ustalaniu zakresu obowiązków, jak i przy dokonywaniu oceny zasadności nałożenia grzywny w formie mandatu karnego.

UPRAWNIENIA PRZEDSIĘBIORCY

Podstawowym uprawnieniem przedsiębiorcy, o którym należy pamiętać (gdyż jest ważną podstawą do wszczęcia ewentualnych postępowań odwoławczych) jest uprawnienie do zgłoszenia w protokole kontroli uwag i zastrzeżeń, co do trybu i sposobu przeprowadzenia kontroli oraz poszczególnych czynności kontrolnych.

Jeżeli przedsiębiorca dojdzie do wniosku, że czynności kontrolne zostały przeprowadzone z naruszeniem przepisów prawa, ma prawo wnieść sprzeciw wobec tych czynności w terminie trzech dni od dnia wszczęcia kontroli. Sprzeciw należy wnieść na piśmie wraz z uzasadnieniem do organu podejmującego i wykonującego kontrolę. Powoduje to wstrzymanie biegu czynności kontrolnych, ale także trwania czasu kontroli.

Jeżeli sprzeciw zostanie uwzględniony, organ odstąpi od czynności kontrolnych, jeżeli jednak zostanie oddalony – kontrola będzie kontynuowana.

W razie poniesienia przez przedsiębiorcę szkody w wyniku przeprowadzenia kontroli z naruszeniem przepisów prawa, ma on prawo do odszkodowania na zasadach ogólnych.

Zasady ogólne są to zasady określone w Kodeksie cywilnym, w szczególności w art. 417 Kc normującym zasady odpowiedzialności władz publicznych.

PODSTAWA PRAWNA:

- ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2001 r. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2001 r., Nr 62, poz. 628, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 63, poz. 638, z późn. zm.),
- Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej Nr 2001/331/WE ustalające minimalne kryteria działania Inspekcji Ochrony Środowiska w państwach członkowskich,
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 września 2002 r. w sprawie nadania inspektorom Inspekcji Ochrony Środowiska uprawnień do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego (Dz. U. z 2002 r. Nr 151, poz. 1253 z późn. zm.).

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców | www.zpp.net.pl

Kancelaria Prawna R. Comi, E. I. Chełkowska-Kamionka | <http://kancelaria-ckw.pl/>

Wydawnictwo WEI.